

VERSLAG van den Partijsecretaris

over het jaar 1900—1901.

Organisatie.

Het afgelopen tijdvak geeft wederom als het voorgaande in vele opzichten reden tot tevredenheid. Dat de invloed onzer partij ten opzichte der andere politieke partijen van niet geringe beteekenis is, bewijzen de voortdurende aanvallen zoowel in woord als geschrift, zoowel in als buiten de Kamer tot onze partij gericht.

Dat het socialisme, dat de sociaaldemocratie in het afgelopen jaar door onze tegenstanders meermalen ten doode is gedoemd, meermalen is uitgekraamd als een dwaasheid, zijn wij als van ouds gewoon.

Het socialisme leeft en groeit tegen de verdrukking in, ondanks de tegenwerking van bourgeoisie zoowel als van een gedeelte der arbeidende klasse helaas ondervonden. Gestadig gaan wij vooruit: het aantal afdelingen en aangesloten vereenigingen steeg van 67 op 80, het aantal leden van 3200 tot 4000.

Een gunstig verschijnsel is het, dat de afdelingen in de grootere plaatsen krachtig in ledental toenemen. Een tweetal kleinere afdelingen scheidde scheidde zich af en één hield op te bestaan.

Volgens congresbesluit moesten voor iedere provincie vertegenwoordigers worden benoemd. Tengevolge van verschillende omstandigheden konden dezen hun werkzaamheden eerst in het laatst van 1900 aanvaarden.

Door het Partijbestuur werd getracht de verschillende werkzaamheden en de verhouding der provinciale vertegenwoordigers ten opzichte der afdelingen te omschrijven. In hoeverre het daarin geslaagd is, zal de toekomst moeten leeren; de tijd is nog te kort om daarover reeds nu een vaste meening uit te spreken.

Wel kan gezegd worden, dat de ondervinding reeds heeft geleerd, dat de werkzaamheden der provinciale vertegenwoordigers de propaganda ten goede zijn gekomen en vooral er toe zullen meewerken de propaganda zoo planmatig mogelijk te doen zijn.

Deze opmerking dient echter reeds nu gedaan te worden dat een der provinciale vertegenwoordigers zich ernstig heeft moeten beklagen over de geringe samenwerking, die hij van eenige afdelingen heeft ondervonden.

Laten wij aannemen, dat deze klacht op zich zelf zal blijven staan.

Het partijbestuur bestond uit: Henri Polak, W. P. G. Helsdingen en Jos. Loopuit als dagelijksch bestuur, benevens Cornélie Huygens, G. W. Melchers, J. H. Schaper en P. J. Troelstra. Het par-

bestuur^{??} benoemde volgens congresbesluit tot bezoldigd secretaris-penningmeester, tevens belast met den brochurenhandel, J. G. van Kuijkhof, die den 15den Juni in functie trad.

Het secretariaat der partij werd gevestigd: De Genestetstraat 16, Amsterdam.

Door de benoeming van W. P. G. Helsdingen tot propagandist voor Gelderland en Twenthe moest door de afdeling Amsterdam in diens plaats een nieuw lid van het dagelijksch bestuur gekozen worden. De afdeling verkoos daartoe J. W. Sleef.

Tengevolge van het ontslag nemen van J. A. Fortuijn als directeur van *Het Volk*, moest door het partijbestuur een nieuwe functionaris worden benoemd. Op voordracht van de commissie van beheer werd door het partijbestuur benoemd M. Fillman, die den 1en September in functie trad.

In den loop van het jaar ontstond er een conflict tusschen J. W. Gerhard en de redactie. Door het partijbestuur werden A. H. Gerhard, Jan van Zutphen en G. Goedhard allen te Amsterdam, uitgenoodigd een commissie van arbitrage te vormen. Tot op dit oogenblik heeft deze commissie nog geen rapport uitgebracht over deze kwestie; we vertrouwen echter, dat dit spoedig zal verschijnen.

Zooals reeds boven vermeld, werd tot propagandist voor Gelderland en Twenthe W. P. G. Helsdingen aangesteld. Het partijbestuur werd hiertoe, gedeeltelijk althans, in staat gesteld door den financieelen steun van een groot aantal partijgenooten uit Gelderland.

Door de subsidie aan de vereeniging „Arm Friesland” bleef de propaganda in Friesland krachtig gesteund, daar hierdoor G. W. Melchers zijn functie als redacteur van *De Volksstrijd* kon blijven vervullen en tevens voor de propaganda voornamelijk in Friesland beschikbaar was.

Meerdere vaste propagandisten aan te stellen lieten de financiën niet toe; het eenige wat nog gedaan kon worden was een subsidie te verleen aan S. P. Baart voor diens propaganda in Limburg.

De partij bleef aangesloten aan het Landelijk Onderwijscomité en nam deel aan het Onderwijscongres, afgevaardigden waren W. P. G. Helsdingen en Jos. Loopuit. Een lid van het partijbestuur P. J. Troelstra is tevens lid van het bestuur van het Onderwijscomité, terwijl Van Kuijkhof door het partijbestuur is aangewezen als gedelegeerde bij het L. O. C.

De partij bleef ook deel uitmaken van het Ned. Comité voor Alg. Kiesrecht. Als vertegenwoordiger der partij nam in het Uitvoerend Comité zitting, eerst P. J. Troelstra, vervolgens Van Kuijkhof.

Dat onze partij krachtig steun verleende zooveel

zij kon aan het Landelijk Comité in zake de Ongevallenwet, is duidelijk. Op de groote landelijke betooging in Den Haag was de partij vertegenwoordigd door Jos. Loopuit.

Bij het Centraal Bureau voor Sociale Adviezen bleef de partij aangesloten. Onze partijgenoot P. L. Tak werd tot bestuurslid gekozen in dit Bureau.

Konden op het congres te Rotterdam de voorbereidende stappen worden medegedeeld, die zouden voeren tot samensmelting van den Soc. Bond met de S. D. A. P. In het afgelopen jaar werd deze samensmelting een feit. Den 24en Juni 1900 had te Amsterdam het vereenigingscongres plaats en bestonden er tot dien dag twee fracties, die feitelijk hetzelfde wilden en bedoelden, nu zou dit niet meer zoo zijn: er bestond nu in ons land slechts één soc. dem. partij, onder den naam Soc. Dem. Arbeiderspartij.

Propaganda en Verkiezingen.

Even als voorafgaande jaren werd de propaganda ook nu weder met kracht en energie gevoerd in zeer vele streken van het land. Zijn er ook plaatsen, die tot nog toe weinig of niet bedeed konden worden, dan is dit toe te schrijven aan gebrek aan de noodige middelen, die niet toelaten op meer plaatsen propagandisten te vestigen.

Hoewel in mindere mate dan vroeger kwam het toch nog menigmaal voor, dat onze partijgenooten in de propaganda openlijk werden tegengewerkt en verhinderd; zooals door het niet beschikbaar stellen van zalen of het vragen van een buitensporige huur enz.

Over geheime en bedekte tegenwerking spreken wij maar niet, daaraan zijn wij al te zeer gewoon.

Dat de gelegenheid, die zich bij de verkiezingen voordoet om alle kringen van het volk te bereiken, nooit ongebruikt is gelaten, is te begrijpen.

Voor de Tweede Kamerverkiezing werd deelgenomen door de partijgenooten te Haarlem. Onze candidaat was Modoo, die 686 van de 3397 uitgebrachte stemmen op zich vereenigde.

Tengevolge van het overlijden van den afgevaardigde van district III te Amsterdam ontstond voor dat district een vacature. Van onze zijde werd gesteld Henri Polak, die 1026 stemmen verkreeg tegenover Van den Berg (Vrijz. Dem.) met 777 en Den Hertogh (Lib.) met 923. Bij de herstemming werden op Polak 1573 stemmen uitgebracht; zijn tegenstander werd met 1886 stemmen gekozen.

Een feit van beteekenis is het, dat door Dr. A. Kuyper het parool gegeven is liever den conservatief-liberaal dan den sociaaldemocraat; deze moet voor alles geweerd worden.

Aan de verkiezing voor de Provinciale Staten werd onzerzijds deelgenomen in het district Oude-Pekela; de sociaaldemocratische candidaat Kenther behaalde 264 van de 2369 stemmen.

In verschillende gemeenten werd door de partijgenooten deelgenomen aan de tusschentijdsche gemeenteraadsverkiezingen, zooals te Hilversum, Haarlem, Dordt, Utrecht enz. In laatstgenoemde plaats werd Oudegeest gekozen.

De Pers.

In de sociaaldemocratische pers kwam dit jaar geen verandering. Het dagblad *Het Volk* en het weekblad *De Volkskracht* verdedigden onze beginselen. Het maandschrift *De Nieuwe Tijd* ging

voort met de noodige gegevens te verzamelen voor onze propagandisten.

Door de partij werden uitgegeven „Het Arbeidersjaarboekje 1901” en „Het Schuldregister der Regeering”, terwijl eenige nieuwe propagandageschriften op dit oogenblik in bewerking zijn.

Van buitenlandschen bodem werd Berstein en Kautsky's geschrift over de grondslagen der soc. beginselen overgebracht door de vertaling van Ankersmit, en tevens gaf deze litteratuur aanleiding tot het verschijnen van „Darwin-Marx-Berstein als bestrijder van een Natuurphilosophische Leer” van de hand van Cornelia Huijgens. Alle partijgenooten zijn hierdoor in staat gesteld zich op de hoogte te stellen van de diepere opvattingen omtrent de theorie van het socialisme.

Neemt men hierbij ook nog in aanmerking, dat een Hollandsch bewerking van een gedeelte van Marx Kapital en van het Erfurter Program binnen korten tijd zullen verschijnen, dan mag daaruit afgeleid worden, dat de belangstelling in de soc. litteratuur in zeer sterke mate toenemend is.

Vakbeweging.

Bestond er ten vorige jare nog aanleiding om in ons verslag met een zeker optimisme over de vakbeweging te spreken, het overige gedeelte van het jaar 1900 en het eerste kwartaal van 1901 heeft de zwakheid en verwarring, die nog altijd in de Nederlandsche vakbeweging heerschen, duidelijk doen uitkomen.

Het gaat niet om alle loonbewegingen, stakingen en uitsluitingen afzonderlijk te vermelden, we wijzen slechts op die der schilders en typografen te Amsterdam, de bootwerkers te Rotterdam, de machinisten- en stokers te Rotterdam en Dordrecht.

De beide laatsten zijn vooral gekenmerkt door het brutaal optreden van het gewapend geweld in den vorm van marine, infanterie, cavallerie en koloniale reserve; al het geweld, waarover de bourgeoisie te beschikken heeft werd te hulp geroepen om „de vrijheid van arbeid” te beschermen, zooals het genoemd wordt, „om het kapitaal te beschermen tegen den arbeid” zooals het inderdaad is.

Onder de groote stakingen dient ook nog genoemd te worden, die der diamantbewerkers te Amsterdam. Een strijd, die daarom zoo merkwaardig was, omdat deze arbeiders na tijden van ontzettende werkloosheid, gevolg van den Zuid-Afrikaanschen oorlog, gedwongen werden zich te verzetten ten einde niet te werken voor loonen beneden peil.

In dezen strijd werd getoond wat eene krachtige organisatie vermag, die te midden van een crisis, genoeg overlicht heeft om de arbeidsvoorwaarden niet te zien dalen.

Ten slotte herinneren wij aan de zoo jammerlijk mislukte staking der zwoegers van de Westersuikerraffinaderij te Amsterdam.

Betreuren wij het, dat zooveel leed en ellende geleden is door een deel der arbeidende klasse zonder dikwijls ook maar eenig resultaat te hebben opgeleverd; het zijn voor ons toch uitingen tegen den druk van het kapitalisme, tegen de heerschzucht van kapitalistische tyrannie en als zoodanig zijn het voor ons teekenen van ontwakend bewustzijn, van een streven naar een toestand van minder slavernij.

Met innig verlangen zien wij den tijd tegemoet, dat deze vorm van verzet gesteund door krachtige

organisaties, geleid in meer regelmatiger banen niet alleen moedeloosheid en desorganisatie doch overwinningen zal opleveren voor het strijdende proletariaat.

Dat allerlei aanvallen op het vereenigingsrecht door de kapitalisten werden beproefd, spreekt in een jaar van zooveel worsteling op economisch gebied van zelf. De groote uitsluiting der sigarenmakers te Groningen, die een half jaar lang zoo moedig en met zooveel zelfopoffering hun vereenigingsrecht verdedigden, eindigde dit jaar met een totale overwinning der patroons op de arbeiders.

Aan de brouwerij „De Amstel” te Amsterdam werden in Juni vijf arbeiders ontslagen omdat zij deel uitmaakten van een in 1899 opgerichte brouwersgezellenvereening.

De drukkersfirma W. H. Klene te Hilversum ontsloeg in den aanvang van Juli haar geheele personeel, omdat reeds herhaaldelijk blijk van misnoegen was gegeven over de toestanden op de werkplaats en omdat de meesten lid waren van den Alg. Ned. Typografenbond. Ja, de brutaliteit van de patroons ging zelfs zoover, dat hier en daar arbeiders, die gekozen waren in de Kamers van Arbeid, in de uitoefening van hun wettige functie werden bemoeielijkt. Zoo werd b. v. de chocoladebewerker Stemmerik om dit feit ontslagen.

Teekenend is ook het ontslag van den arbeiderswisselwachter der H. S. M. te Apeldoorn E. Mouw. Het gold hier geen aanval op het vereenigingsrecht maar eigenlijk een bestraffing voor gehoorzaamheid aan de wet. Mouw had n.l. geweigerd een bevel op te volgen om na afloop van den wettelijken arbeidsdag te blijven doorwerken.

Te midden van dezen fellen strijd naar buiten moest in de vakbeweging bij steeds meerderen het bewustzijn van de gebrekkige organisatie doordringen en steeds duidelijker werd het velen, hoe groot de behoefte vooral in Nederland is aan samenwerking tusschen de sociaaldemocratie en de vakbeweging. De z.g. anti-politiekers bleken echter niets uit de feiten te hebben geleerd en zij gingen voort het opkomende politieke bewustzijn bij vele vakvereenigingsmannen te bekampen.

Zoo werd op de verschillende congressen in het afgelopen jaar heftig gestreden, vooral naar aanleiding van die punten op de dagorde, die in direct of indirect verband stonden met de erkenning van de noodzakelijkheid eener zelfstandige arbeiderspolitiek ook voor de vakvereeniging. In de meer voorname bonden, zooals den Sigarenmakersbond, den Typografenbond, den Timmerliedenbond, enz. bleek de strooming, die ook den direkten invloed op de wetgeving wilde, vrij sterk.

Op de jongste jaarvergadering van den A. N. D. B. in December gehouden, werd in dit opzicht een belangrijk besluit genomen, door een zoodanige wijziging van art. 2 der statuten, dat voortaan de bond ook in staat wordt gesteld om de organisatie der vakgenooten door het medewerken aan de algemeene politieke beweging der arbeidersklasse te bevorderen.

Bij de voorbereiding van ons a. s. Verkiezingscongres blijkt me, dat de vrees voor besmetting met den politieke baccil in geruststellende mate afneemt.

Van de Hoofdbesturen van belangrijke vakbonden ontving ik toch de mededeeling, dat zij aan het Verkiezingscongres zullen deelnemen.

In dit jaar werd tevens de strijd ter reorganisatie vад het N. A. S., de centrale organisatie onzer Nederlandsche vakbeweging, gevoerd.

Herhaaldelijk was reeds de gebrekkige organisatie van het N. A. S. gebleken. Een commissie werd benoemd die een viertal conclusies opstelde, waarvan de vierde, die feitelijk den bestaanden toestand handhaaft, ten slotte werd aangenomen.

Uit dit alles blijkt voldoende, dat de organisatie der arbeidende klasse noch veel te wenschelijk overlaat. Den sociaaldemocraten kan niet ontzegd worden, dat zij niet willen trachten om helderheid te brengen, waar nog duisternis, eenheid van handelen waar tweedracht bestaat. De agenda van het a. s. congres, het optreden van partijgenooten in de laatste tijden in openbare vergaderingen, verschillende artikelen van de zijde onzer partijgenooten, dat alles wijst er op, dat gezocht wordt niet naar wat ons kan verdeelen, doch naar wat ons kan en moet vereenigen. Mogen de besprekingen op het a. s. congres er toe bijdragen de eenheid tusschen vakbeweging en politieke partij te versterken.

Al propageeren de soc.-democraten nu reeds eenige jaren, dat de coöperatie niet moet zijn het middel om kleine bezitters te maken, doch dat de coöperatie haar winsten althans gedeeltelijk moet afstaan voor den strijd der arbeiders, toch dringt slechts langzaam dit beginsel door. Met voldoening vermelden wij echter de daad van de coöperatieve vereeniging Exceisor te Leeuwarden, die f 200 afstand aan de kas der S. D. A. P.

Het aantal coöperaties, dat in den een of anderen vorm de arbeiders steunt, neemt echter gaandeweg toe en wij vertrouwen, dat ook op dit gebied langzaam maar zeker onze beginselen zullen inwerken.

Politieke beweging.

Het meest belangrijke feit ten opzichte der beweging voor grondwetsherziening, is in het afgelopen jaar zeker wel het besluit der Liberale Unie om de grondwetsherziening niet urgent te verklaren en als gevolg daarvan het zich afscheiden van een groep liberalen en de vereeniging van dezen met de radicalen tot een nieuwe groep, n.l. die der vrijzinnige democraten.

Dit is een stap op den weg, die de verschillende partijen alle zullen moeten doen, de splitsing in conservatieven en democraten; ook de kerkelijke partijen zijn en zullen aan die noodzakelijk niet ontkomen, al gaat het langzaam en aarzelend, al stribbelen zij tegen, zij zullen gedwongen worden. Dit proces te bevorderen, te verhaasten is de naastliggende taak der sociaaldemocraten.

Onze partijgenooten in de Tweede Kamer hebben steeds, indien dit eenigszins kon, in die richting gestuurd en de laatste stap is gedaan door Troelstra door het indienen van zijn motie op 18 Maart 1900, luidende:

„De Kamer, overwegende dat definitieve regeling van het kiesrecht noodzakelijke voorwaarde „is voor voldoende sociale wetgeving en dat daarvoor herziening der grondwettelijke bepalingen „omtrent het kiesrecht den weg moet banen, gaat „over tot de orde van den dag.”

De behandeling dezzer motie zal een uitstekend middel wezen om den a. s. strijd bij de stembus in te luiden.

Teekenend voor de toenemende macht der arbeidersklasse is zeker wel dit, dat een minister als Cort van der Linden het noodzakelijk acht een wetsontwerp in te dienen, waarbij de vrijheden, die de burgerklasse voor zich veroverd heeft, voor de arbeidersklasse voor een goed deel zullen wor-

den opgeheven. Wij vertrouwen, dat dit wetsontwerp denzelfden weg zal opgaan als het Duitsche tuchthuisontwerp, dat niettegenstaande de keizerlijke belofte aan de groot-industrieelen moest worden ingetrokken. Wil dat echter bereikt worden dan zullen ook hier de arbeiders, de politiek-zooewel als de economisch georganiseerden, eendrachtig hun invloed moeten doen gelden.

Een overzicht te geven van de werkzaamheden onzer partijgenooten in de Tweede Kamer kan in een verslag als dit achterwege gelaten worden. De stof daarvoor is te omvangrijk om in een paar zinnen af te doen en te meer kan deze vrijheid genomen worden, daar binnen een paar weken een brochure zal verschijnen, die in hoofdzaak zal behandelen het optreden der sociaaldemocraten in de Tweede Kamer.

Internationale beweging.

Op het terrein van den internationalen strijd hadden onze partijgenooten bijna overal stelling te nemen tegen het voortwoekerende imperialisme. het streven der bourgeoisie om het terrein van haar uitbuiting door de gewelddadige onderwerping van vreemde volken uit te breiden. In Engeland waren het onze partijgenooten, die openlijk protesteerden tegen de regeerende klasse in haar aanval op de onafhankelijkheid van de Zuid-Afrikaansche Republieken. En toen de mogendheden China bezetten met het doel dit land tot onderwerping te brengen en het onderling te verdeelen, toen waren het alweder onze partijgenooten, vooral in Duitschland, die als de kampioenen voor beschaving en humaniteit de gruwelen door de verbonden legers bedreven, aan het licht brachten en aantoonde, waarom het den heeren kapitalisten eigenlijk te doen is.

In alle landen, waar de sociaaldemocratie van eenige beteekenis is, stonden onze partijgenooten op de bres om bestaande vrijheden te behouden tegen de aanvallen der reactionairen, om de vrijheid in woord en geschrift te verdedigen, de kunst te beschermen; men denke hierbij aan de behandeling van de Lex Heinze in den Duitschen Rijksdag.

Overal stonden onze partijgenooten pal om de poli-

tieke rechten te handhaven en om nieuwe te veroveren: de strijd voor het behoud van of om het algemeen kiesrecht wordt dan ook door vele onzer zusterpartijen gestreden.

Onze partij nam in het afgelopen jaar ook deel aan de internationale beweging. Het congres te Parijs werd door eenige onzer partijgenooten als gedelegeerden der partij bijgewoond en deze namen aan de werkzaamheden in geen geringe mate deel.

Het meest practisch resultaat van het Int. Congres was zeker wel de stichting van het Int. Bureau. Over de werking er van kan nog niet geoordeeld worden, doch we vertrouwen, dat het veel zal bijdragen de arbeiders der verschillende landen te brengen tot eendrachtig optreden bij verschillende gelegenheden. Tot vertegenwoordigers onzer partij in het Int. Bureau werden door het Partijbestuur gekozen Van Kol en Troelstra.

De Internationale Sociaaldemocratie en de Duitse partij in het bijzonder werd in het afgelopen jaar zwaar getroffen door den dood van den veteraan Wilhelm Liebknecht; zijn begrafenis was een imposante manifestatie voor de sociaaldemocratie; duizenden bij duizenden arbeiders vergezelden hun ouden makker op zijn laatsten tocht; vertegenwoordigers der partij uit alle streken der aarde huldigden door hunne aanwezigheid de verdiensten van Liebknecht voor de internationale sociaaldemocratie. Onze partij was vertegenwoordigd door Troelstra en Van Kol.

Slot.

Met vertrouwen en opgewektheid treedt onze partij het nieuwe jaar in.

Veel zal het komende jaar vragen van de werkkraft, toewijding en ijver van onze partijgenooten doch wij zijn er van overtuigd, dat ieder zijn plicht zal doen, omdat hij weet dat allen medewerken aan het groote doel:

de bevrijding der arbeidende klasse uit den toestand der slavernij;

de verdwijning van den klassenstaat met zijn afschuwelijke tegenstellingen;

de bevrijding der menschheid uit de boeien van het kapitalisme.

FINANCIËEL VERSLAG DER S. D. A. P.

over het jaar 1900.

A. Staat van Ontvangsten en Uitgaven.

ONTVANGSTEN.	
Aan saldo van het vorig boekjaar	f 199.73 ¹ / ₂
„ contributie	802.21 ¹ / ₂
„ één-uur-loon	342.02
„ verkoop diploma's, statuten en beginselverklaringen.	63.15 ¹ / ₂
„ vrijwillige bijdragen	5911.48
„ restitutie onkosten oprichting <i>Het Volk</i> van de Dagblad-Com- missie	358.15
„ terug voorschot Brochurenhandel	175.—
„ bijdragen voor werkstakers en nigesloten	727.26 ¹ / ₂
„ opbrengst lijsten Congres 1900	67.15
„ „ collecten	137.58
„ diversen	107.10
Totaal	f 8890.84

UITGAVEN.	
Aan vergaderingen van het P. B.	f 404.10
„ onkosten Congres-Rotterdam	473.82
„ steun werkstakers en uitge- slotenen	1806.86 ¹ / ₂
„ bureaunkosten	165.—
„ drukwerken	225.82
„ uitgaven voor archief	26.40
„ huur kantoor enz.	117.86
„ salarissen	1336.80
„ propaganda	1306.17
„ contributies, benevens subsidies aan verenigingen en personen	649.90
„ verkiezingen	517.75 ¹ / ₂
„ administratie <i>S. D.</i>	350.—
„ onkosten Int. Congres Parijs.	155.62
„ inventaris	95.05
„ voorschot Brochurenhandel	261.56
„ diversen	30.97 ¹ / ₂
„ saldo in kas	967.14 ¹ / ₂
Totaal	f 8890.84

Nagezien en accoord bevonden door de Commissie van Contrôle uit de afdelingen Amsterdam, Bussum en Utrecht.

LOUIS DIKKER.
E. WEITINGA.
H. TOMBRINK.

Toelichting:

Zoals uit bovenstaande cijfers blijkt, heeft het afgelopen jaar een vrij goede stijging gegeven van de contributie; toch zijn er nog altijd eenige afdelingen en kiesverenigingen, voor wie het onmogelijk bleek te zijn de contributie te voldoen. Ook zijn er, die op 31 Dec. haar contributie over het toen afgelopen jaar nog niet voidaan hadden, waarvan er echter vele in het nieuwe boekjaar haar schuld hebben aangezuiverd.

Voegt men de opbrengst der contributie bij die

van het gestorte één-uur loon, dan verkrijgt men een bedrag van f 1144.23¹/₂ door de leden als verplichte contributie gestort. Dit wijst op een goeden vooruitgang.

Uit den aard der zaak zal het bedrag der vrijwillige bijdragen voor een partij als de onze vrij groot moeten zijn; doch hoe kleiner de verhouding wordt der gestorte contributie tegenover de vrijwillige bijdragen des te beter is het.

De overige posten behoeven geen nadere toelichting.

B. BALANS

op 31 December 1900 van den Brochurenhandel der S. D. A. P.

Bezittingen:	
Ontvangsten	f 1657.81 ¹ / ₂
Uitgaven	„ 1657.81 ¹ / ₂
	Kassaldo Nihil.
Te vorderen.	f 1090.52
Inventaris:	
Brochures	f 1450.—
Meubilair	„ 63.80
	f 1513.80
	f 2604.32

Schulden:	
Aan leveranciers	f 1226.32
„ Partijbestuur	„ 261.56
	f 1487.89
Winst tot op 31 Dec. 1900	„ 1116.43
	f 2604.32

Nagezien en accoord bevonden door de Contrôle-Commissie uit de afdelingen Amsterdam, Bussum en Utrecht der S. D. A. P.

LOUIS DIKKER.
E. WEITINGA.
H. TOMBRINK.

Amsterdam, 20 Maart 1901.

Toelichting:

Vergelijkt men deze balans met die over het tijdvak 1 April '99—31 Dec. '99, dan bemerkt men, dat het bedrag aan ontvangsten en uitgaven aanzienlijk is gestegen. Dit wijst dus op een grooteren omzet en inderdaad is het aantal der verkochte brochures en boeken aanzienlijk toegenomen.

Niettegenstaande dit, is het bedrag van de winst slechts f 126.68 tegenover ruim f 600 in de voorgaande negen maanden, volgens voorgaande balans. Ieder zal toegen, dat een winstcijfer van f 600 in 9 maanden, d. i. f 66 ruim per maand op een ontvangst van ruim f 100 per maand, bijzonder groot is te noemen en velen zou doen watertanden een dergelijk bedrijf uit te oefenen.

Laten we even nagaan, niet wat de oorzaak is van het hooge winstcijfer in de 9 maanden van '99, doch van het lage in de 12 maanden van 1900. We vinden dan deze twee oorzaken.

In de eerste plaats is een bedrag van ± f 175 dat nog steeds geboekt stond als in te vorderen, als **niet in te vorderen** afgeschreven. Dit bedrag was verdeeld over de jaren '97, '98, en '99.

In de tweede plaats zijn een groote hoeveelheid brochures van verschillende soort tegen **zeer lage inventaris-prijzen** berekend. Het is duidelijk, indien voortgegaan was den aanwezigen voorraad tegen verkoopprijs of zelfs tegen inkoopsprijs te taxeeren, op die wijze het winstcijfer ook een aanzienlijke hoogte zou hebben bereikt. Het komt ons echter voor, dat de wijze, die nu gevolgd is aan het einde van het nu loopende jaar ons beter antwoord zal geven in hoeverre de brochurenhandel, naast de **grootte propagandistische**

waarde, ook geldelijk voordeel voor de Partij oplevert.

Wij hebben het volste vertrouwen, dat dit in het nu loopende jaar goed zal vooruitgaan.

De ondervinding met de nieuwe wijze van exploitatie van het Jaarboekje 1901 en de pas verschenen brochure „Het Schuldregister” opgedaan, geven alle aanleiding om met gerustheid op dezen weg voort te gaan. Indien ieder partijgenoot het zijn plicht rekent, van elke nieuwe brochure er minstens één aan te schaffen, dan zal de brochurenhandel zijn taak: in de eerste plaats de propaganda krachtig te steunen en in de tweede plaats de partijkas niet te verzwaren, goed kunnen vervullen.

C. Staat van Ontvangsten en Uitgaven

van *De Sociaal-Democraat* 1 Januari—31 Maart 1900.

Ontvangsten	f 2464.31
Uitgaven	„ 2444.31
	Saldo f 20.—

Tegenover dit bedrag van f 20, dat zal voorkomen in de ontvangsten van het nu loopende partijjaar, staat echter een bedrag van f 150.42, dat door de Partij nog te betalen is voor nagekomen rekeningen ten laste van de *S. D.*

De Partijsekretaris
VAN KUIJKHOF.

Amsterdam, Maart 1901.